

засобів шляхом оптимізації робочих процесів та планування ресурсів. По-третє, слід забезпечити вчасне технічне обслуговування та ремонт основних засобів, що дозволить їх тривалу та безперервну роботу. Ці рекомендації можуть допомогти підприємству покращити ефективність використання основних засобів та досягти більш високих результатів в своїй діяльності [2].

Облік і контроль основних засобів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві є важливими складовими процесу управління. Ці процедури допомагають підприємству належним чином зраховувати, зберігати та використовувати основні засоби, а також контролювати їх стан та вартість. Вивчення теоретичних аспектів обліку основних засобів та визначення їх ролі на підприємстві дозволяє забезпечити правильний облік та збалансоване використання ресурсів підприємства. Дослідження проблематики ефективного використання основних засобів дозволяє розробляти стратегії управління та приймати обґрунтовані рішення щодо поліпшення фінансової позиції підприємства.

Інформаційні джерела

1. Олійник О.В., Пархомчук В.В. Методичні аспекти аналізу ефективності використання основних засобів на підприємстві. Бухгалтерський облік і аудит. 2022. № 8. С. 15-20.
2. Павлюк О.В., Пилипчук О.В. Облік основних засобів в умовах удосконалення методології бухгалтерського обліку: питання теорії та практики. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Облік і аудит". 2023. № 85. С. 3-8.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕНСИВНОСТІ ДИНАМІКИ СПЛАТИ ПДВ ПІДПРИЄМСТВОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ігнат'єва І.О., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Ярова**
Державний біотехнологічний університет

За даними Державної податкової служби, надходжень податків і зборів, платежів (контроль за справлянням яких покладено на органи ДПС) за січень 2024 р. до державного бюджету – 783599,3 млн грн. Якщо аналізувати у розрізі окремих платежів, то частка податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з

урахуванням бюджетного відшкодування становить 27,4%. (до початку повномасштабного вторгнення на кінець 2021 р. вона була 24,2%).

Як бачимо, ПДВ становить більше ніж п'яту частину доходів державного бюджету. Цей податок збирається виробником ще до продажу товару споживачеві. ПДВ є опосередкованим податком, оскільки на кожній стадії виробництва товару додається додаткова вартість, яка наростає до моменту продажу. Хоча система нарахування податку складна, у кінцевому підсумку його сплачує споживач. Отже, можна пояснити ПДВ як додатковий збір, який споживач оплачує при купівлі товару, але відповідальність за його сплату лежить на підприємстві.

Метою дослідження є аналіз інтенсивності динаміки податкових зобов'язань і податкового кредиту «Підприємства А» протягом 12 місяців 2022 р. Джерелом даних були дані «Податкової декларації з податку на додану вартість» (розділ I «Податкові зобов'язання», розділ II «Податковий кредит», розділ III «Розрахунки за звітний період»).

Для порівняння відносної швидкості двох паралельних процесів ми застосували: 1) відносні характеристики динаміки (ланцюгові темпи зростання); 2) коефіцієнт випередження, який визначається співвідношенням ланцюгових темпів зростання одного показника за різними об'єктами або різних показників за одним об'єктом. У нашому дослідженні це буде співвідношення темпів зростання податкових зобов'язань до темпів зростання податкового кредиту за кожний місяць 2022 року по підприємству А:

$$\text{Коефіцієнт випередження} = \frac{\text{темпи зростання ПЗ}}{\text{темпи зростання ПК}}$$

де ПЗ – податкові зобов'язання (у % до попереднього місяця), ПК – податковий кредит за відповідний місяць (у % до попереднього місяця) (табл.1).

Аналіз проведених у табл. 1 розрахунків дає підстави для таких висновків. Податкове зобов'язання (вихідний ПДВ), який представляє собою «усю суму ПДВ, сплаченого покупцем за певний період у складі послуг, робіт чи товарів» [1], протягом 12 місяців має тенденцію до скорочення. Початок війни відбився на фінансовому стані підприємства і вже у березні 2022 р. сума податкових зобов'язань становила лише 35,7% до рівня попереднього місяця. Далі відбувалося незначне повільне зростання податкових зобов'язань, але за рік вона так і не досягала довоєнного рівня січня 2022 р. у цілому за рік податкові зобов'язання скоротилися майже на 20%.

Аналогічна ситуація характерна і для динаміки податкового кредиту, сума якого за перший місяць війни скоротилася у 4 рази

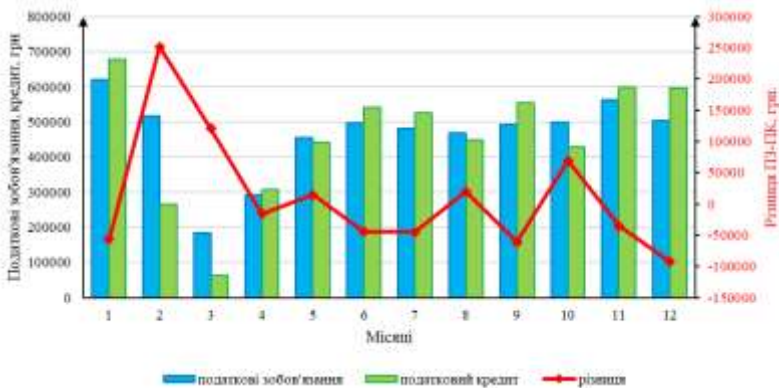
(24,1%). Коливання цього показника протягом року є значно сильнішим за податкові зобов'язання, про що свідчить коефіцієнт варіації: 36,2% проти 24,1%.

Таблиця 1 - Динаміка зміни податкових зобов'язань і податкового кредиту по «Підприємству А», 2022 р.

Місяць	Сума, грн.		Різниця (ПЗ – ПК)	Темпи росту, %		k випередження
	ПЗ	ПК		ПЗ	ПК	
01	621427	678002	-56575	-	-	-
02	517124	265399	251725	83,2	39,1	2,126
03	184379	63986	120393	35,7	24,1	1,479
04	291714	307696	-15982	158,2	480,9	0,329
05	455547	441078	14469	156,2	143,3	1,089
06	497610	541827	-44217	109,2	122,8	0,889
07	480751	525689	-44938	96,6	97,0	0,996
08	468607	449226	19381	97,5	85,5	1,141
09	492892	554102	-61210	105,2	123,3	0,853
10	499079	429769	69310	101,3	77,6	1,305
11	563000	597687	-34687	112,8	139,1	0,811
12	504245	597084	-92839	89,6	99,9	0,897
k варіації, %	24,1	36,2	x	x	x	x

У табл. 1 розрахована сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню. Для цього ми знайшли різницю між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту по досліджуваному «Підприємству А» [2]. У п'яти місяцях із 12 податкові зобов'язання перевищують податковий кредит. Дані табл. 1 показують, що це є наслідком того, що темпи росту (спаду) податкових зобов'язань є вищими за темпи зміни податкового кредиту. Протягом семи місяців маємо від'ємне значення ПДВ (рис. 1).

У місяцях, коли податковий кредит перевищував податкові зобов'язання, тобто у платника формувалося від'ємне значення ПДВ звітного (податкового) періоду, можна припустити, що підприємство здійснювало більше операцій зі сплатою ПДВ, ніж отриманням ПДВ від своїх клієнтів. Підприємство отримує гроші від своїх клієнтів раніше, ніж сплачує ПДВ, що може позитивно позначитися на його грошовому потоці та ліквідності. Менші податкові зобов'язання можуть вказувати на ефективне управління фінансами підприємства, бо воно може здійснювати оптимальне використання податкових кредитів та мінімізувати податкові витрати.

Рис. 1. Динаміка суми податку платника А, що підлягає перерахуванню до Державного бюджету України, 2022 р.

Менш бажаною для підприємства А ситуацією є перевищення податкових зобов'язань над податковим кредитом – нестача коштів для сплати податків. Це може вказувати на загальні фінансові труднощі, а саме, на грошовий дефіцит, недостатність грошових потоків.

Інформаційні джерела

1. Усе про ПДВ. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/vse-pro-pdv>.
2. Щодо особливостей декларування від'ємного значення ПДВ. URL: <https://ch.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/494852.html>.

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Климчук Д.С., здоб. ОС «фаховий молодший бакалавр»

Науковий керівник – викладач вищої категорії,

викладач-методист **С.Л. Яковенко**

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Цифровий бухгалтерський облік не має стандартного визначення, а лише стосується змін в обліку за рахунок обчислювальних та мережевих технологій. Бухгалтерський облік повинен включити у свою теорію та практику патч-карти та мейнфрейми, бази даних та сховища даних, персональні комп'ютери та